

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 3243/24
12.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Гордане Тошић, председника већа, Љиљане Милосављевић и Милице Аксентијевић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Маша Хас, адвокат из Београда, ул. Краља Милана бр.33, против туженог Факултета за уметност и дизајн Мегатренд Универзитета у Београду, са седиштем у Београду, ул. Маршала Толбухина бр.8, ради поништаја решења и накнаде штете, одлучујући о жалби туженог, изјављеној против пресуде Трећег основног суда у Београду П1 1218/15 од 5.9.2018. године, исправљене решењем истог суда П1 1218/15 од 2.6.2022. године, у седници већа одржаној дана 12.9.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П1 1218/15 од 5.9.2018. године, исправљена решењем истог суда П1 1218/15 од 2.6.2022. године, у ставу првом, другом, трећем и петом изреке.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 1218/15 од 5.9.2018. године, исправљеном решењем истог суда П1 1218/15 од 2.6.2022. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено решење туженог бр.573/15 од 16.9.2015. године, као незаконито. Ставом другим изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 480.001,08 динара на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа, а уместо враћања на рад, са законском затезном каматом од дана утужења 10.11.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 122.716,00 динара на име отпремнине за одлазак у пензију, са законском затезном каматом од 31.10.2015. године, до исплате. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да

се обавезе тужени да тужиоцу на име накнаде штете због незаконитог престанка радног односа, а уместо враћања на рад, исплати од досуђеног износа од 480.001,08 динара до траженог износа од 1.440.003,24 динара, а за износ од 960.002,16 динара, са законском затезном каматом од дана утужења до исплате. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 239.650,00 динара.

Против наведене пресуде тужени је благовремено изјавио жалбу, побијајући пресуду у ставу првом, другом, трећем и петом изреке, како то произлази из садржине жалбе, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је поднео одговор на жалбу туженог.

Испитујући правилност и законитост ожалбене пресуде, у побијаном делу, у границама овлашћења прописаних чланом 386. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр.72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог неоснована.

У поступку доношења ожалбене пресуде, у поврђеном делу, нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1, 2, 3, 5, 7. и 9. Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка на које се указује у жалби.

Према чињеничном стању, утврђеном у поступку пред првостепеним судом, тужилац је био у радном односу код туженог по основу уговора о раду од 1.7.2006. године и то на радном месту редовног или ванредног професора за област ... Тужилац је дана 4.5.2013. године навршио 65 година живота и решењем туженог од 24.4.2013. године продужен му је радни однос за још 3 школске године до 1.10.2016. године. Оспореним решењем туженог од 16.9.2015. године, преиначено је претходно решење и тужиоцу је скраћен период радног односа са 3 на 2 школске године, односно до 1.10.2015. године, из разлога што тужилац као декан није испунио очекиване резултате рада јер је факултет добио два пута упозорења на акт о акредитацији. Тужилац је у међувремену код туженог обављао ... на основу одлуке од 30.6.2014. године, на период од годину дана, а одлуком од 21.5.2015. године тужени је тужиоца разрешио ове дужности. Из налаза и мишљења судског вештака за економско – финансијску област Љубомира Митровића од 11.12.2017. године, утврђено је да 18 неисплаћених зарада тужиоца износи 1.440.003,24 динара, а отпремнина за одлазак у пензију 122.716,00 динара, односно две просечне нето зараде у Републици Србији.

На основу утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца делимично основан. Имајући у виду да је тужиоцу решењем бр.190/3 од 24.4.2013. године продужен радни однос код туженог за још 3 школске године, након што је тужилац 4.5.2013. године навршио 65 година живота, а да је тужени затим решењем бр.573/15 од 16.9.2015. године преиначио претходно решење, тако што је тужиоцу продужио радни однос на две школске године уместо утврђених три, те како из образложења истог следи да је то учињено због тога што тужилац као ...

није испунио очекиване резултате рада јер је факултет добио два пута упозорења на акт о акредитацији, то је првостепени суд закључио да је оспорено решење незаконито. Према мишљењу првостепеног суда, уколико је тужени сматрао да тужилац не испуњава потребне резултате рада, односно уколико је нашао да је исти учинио неку повреду радне обавезе или радне дисциплине, било је потребно да у конкретном случају поступи по процедури која је прописана Законом о раду, те да тужиоцу достави упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду, остави рок за изјашњење и спроведе поступак отказа уговора о раду, с обзиром да се на запослене у високошколској установи у погледу права, обавеза и одговорности примењује Закон о раду као општи закон. По налажењу првостепеног суда, оспорено решење представља једнострану одлуку туженог, као послодавца, који је самоиницијативно изменио и преиначио претходно решење којим је тужилац након навршених 65 година живота засновао радни однос код туженог на још 3 школске године. Овакву измену периода трајања радног односа са 3 на 2 школске године тужени није био овлашћен да учини, односно није могао да самовољно преиначи донето решење не дајући јасне разлоге, а разлози које је изнео могли су да представљају основ за покретање поступка отказа уговора о раду за неостварене очекиване резултате рада, у ком поступку би тужилац добио могућност за изјашњење и одбрану. Такође, уколико је тужени евентуално сматрао да је дошло до измена уговорених услова рада, могао је тужиоцу да понуди закључење анекса уговора са измењеним временом трајања радног односа, али је тужени, по оцени првостепеног суда, супротно закону преиначио претходно донето решење и тужиоцу утврдио престанак радног односа, што оспорено решење свакако чини незаконитим.

Како је суд поништио оспорено решење о престанку радног односа, то је у складу са чланом 191. Закона о раду обавезао туженог да тужиоцу уместо враћања на рад исплати накнаду штете као супституцију реинтеграције запосленог и то у висини од 6 зарада, а имајући у виду време проведено у радном односу код послодавца, године живота запосленог, те имајући у виду да је радни однос тужиоца био заснован на одређени период и то након стицања услова за старосну пензију, па је одлучио као у ставу другом изреке побијане пресуде.

Првостепени суд је полазећи од тога да је током поступка било неспорно да је тужилац навршио 65 година живота и стекао услов за пензију и да му је радни однос код туженог престао по оспореном решењу 30.9.2015. године, нашао да тужилац има право на отпремнину због одласка у пензију у складу са чланом 119. Закона о раду.

На правилно и потпуно утврђено чињенично стање, првостепени суд је правилно применио материјално право, дајући за своју одлуку разлоге, које у свему прихвата и другостепени суд.

Одредбом члана 175. став 1. Закона о раду ("Службени гласник РС" бр.24/05...75/14) прописано је да радни однос престаје: 1) истеком рока за који је заснован, 2) кад запослени наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања, ако се послодавац и запослени друкчије не споразумеју, 4) отказом уговора о раду од стране послодавца или запосленог, 5) на захтев родитеља или старатеља запосленог млађег од 18 година живота, 6) смрћу запосленог и 7) у другим случајевима

утврђеним законом.

Одредбом члана 180. став 1. Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. ст. 2. и 3. овог закона, запосленог писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање осам дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. Ставом 2. истог члана прописано је да у упозорењу из става 1. овог члана послодавац је дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење. Ставом 3. истог члана прописано је да се упозорење доставља запосленом на начин прописан за достављање решења о отказу уговора о раду из члана 185. овог закона.

Одредбом члана 185. став 1. Закона о раду прописано је да се уговор о раду отказује решењем, у писменом облику, и обавезно садржи образложење и поуку о правном леку. Ставом 2. истог члана прописано је да решење мора да се достави запосленом лично, у просторијама послодавца, односно на адресу пребивалишта или боравишта запосленог.

Одредбом члана 191. став 4. Закона о раду прописано је да ако суд утврди да је запосленом незаконито престао радни однос, а запослени не захтева да се врати на рад, суд ће на његов захтев обавезати послодавца да запосленом исплати накнаду штете у износу од највише 18 зарада које би запослени остварио да ради, и то зависно од временаведеног у радном односу и година живота запосленог, као и броја издржаваних чланова породице.

Одредбом члана 119 став 1 тачка 1 Закона о раду прописано је да је послодавац дужан да исплати, у складу са општим актом запосленом отпремнину при одласку у пензију, најмање у висини две просечне зараде.

Код утврђених чињеница да је тужилац био запослен код туженог на радном месту професора, да му је тужени продужио радни однос након навршених 65 година живота решењем од 24.4.2013. године на 3 школске године, да је у периоду од 30.6.2014.од 21.5.2015. године обављао послове ..., те да је тужени оспореним решењем од 16.9.2015. године преиначио решење од 24.4.2013. године на начин што је време продужења радног односа тужиоца са 3 школске године скратио на 2 школске године, чиме је тужиоцу утврдио престанак радног односа са 30.9.2015.године, уместо раније утврђеног престанак радног односа са 1.10.2016.године, са разлoзима да у периоду када му је продужен радни однос,...., није испунио очекиване резултате рада јер је факултет ... два пута добио упозорење на акт о акредитацији установе и студијских програма, правилан је закључак првостепеног суда да је тужени, с обзиром на дате разлоге о престанку радног односа тужиоца, био дужан да спроведе отказну процедуру, односно да измени решење којим му је продужен уговор о раду, на законом прописани начин.

Неосновано се жалбом туженог указује да је тужиоцу радни однос продужен према потребама туженог и да је после тога радни однос и окончан због потреба туженог, те да разлoзи за престанак потребе за радом леже у томе што тужилац није

одговорио задатку због којег му је тужени продужио радни однос, односно што је факултет ... два пута добио упозорење на акт о акредитацији установе и студијских програма. Ово из разлога што у свим случајевима престанка радног односа запосленог на иницијативу послодавца, исти је у обавези да претходно спроведе законом прописане отказне процедуре у складу са разлозима због којих се запосленом отказује уговор о раду односно престаје радни однос на иницијативу послодавца.

Како је тужиоцу незаконито престао радни однос код туженог, а код утврђених чињеница да је тужилац код туженог био у радном односу од 2006.године и да је у тренутку престанка рада код туженог имао 67 година живота, правилан је одлука садржана у ставу другом изреке побијане пресуде да тужиоцу припада право на накнаду штете уместо враћања на рад у висини од 6 нето зарада у укупном износу од износ од 480.001,08 динара, сходно одредби члана 191. став 5. Закона о раду.

Неосновано се жалбом туженог указује да је тужени тужиоцу исплати отпремнину при одласку у пензију, с обзиром на то да тужени током првостепеног поступка није пружио доказе на ове околности, односно није доказао чињеницу да је тужиоцу исплатио отпремнину која му припада на основу члана 119. став 1. тачка 1. Закона о раду.

Како се ни осталим наводима жалбе туженог не доводе у сумњу правилност и законитост првостепене пресуде у ставу првом, другом и трећем изреке, то је пресуда у том делу потврђена.

Потврђено је и решење о трошковима поступка, садржано у ставу петом изреке побијане пресуде, јер је донето правилном применом одредаба чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку и одговара исходу спора и постигнутом успеху странака, а жалба у овом делу не даје посебне разлоге.

Како одговор на жалбу не представља потребан трошак за вођење парнице у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о парничном поступку, то тужиоцу не припада накнада трошкова другостепеног поступка.

Из изнетих разлога, на основу одредаба члана 390, члана 401. тачка 2. и члана 165. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр.72/11...18/20), Апелациони суд у Београду је одлучио као у изреци ове пресуде.

**Председник већа-судија
Гордана Тошић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**